

**Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. В. Докучаєва**

Кафедра економічної теорії

МАКРОЕКОНОМІКА

Методичні рекомендації
для семінарських занять і самостійної роботи здобувачів
першого (бакалаврського) рівня
Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
05 «Соціальні та поведінкові науки»

Харків 2020

УДК:330.101.541(076+705.8)
ББК 65.012 2Я. 73
Ш 18

*Затверджено вченою радою факультету обліку і фінансів
ХНАУ ім В.В. Докучаєва
(протокол № 8 від 25 червня 2020 р.)*

Рецензенти:

Т.М.Лозинська, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської ДАА;

О.М. Таран, канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування ХНАУ ім. В.В. Докучаєва

Автори:

Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага,

Д 11 Макроекономіка економічні відносини: методичні рекомендації для семінарських занять і самостійної роботи/ Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага, Г.Є. Бесєдіна та ін.; за заг. проф. Г.П. Пасемко. – Харків: ХНАУ, 2020. – 22 с.

Розглянуто теоретичні основи макроекономічних процесів, на рівні окремих держав. Визначено специфіку формування макроекономіки та її специфіку в Україні.

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності галузей знань 07 «Управління та адміністрування» та 05 «Соціальні та поведінкові науки». Видання буде корисним для фахівців з міжнародних зав'язків підприємств, державних службовців, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів.

УДК 330.101.541(076+705.8)

© Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2020
© Пасемко Г.П., Бага Л.Г. ., 2020

Зміст

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	5
Перелік компетентностей.....	6
Програма навчальної дисципліни.....	6
Структура навчальної дисципліни.....	9
Теми семінарських занять.....	10
Самостійна робота.....	10
Індивідуальні завдання.....	11
Система оцінювання знань та методи навчання.....	14
Рекомендована література.....	19

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, ринків товарів та послуг, праці, структури сучасної грошово-кредитної системи, інфляції, безробіття і циклічності економічної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Макроекономіка як наука
2. Економічна динаміка.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «**Макроекономіка**» є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Макроекономіка» є на основі економічного аналізу узагальнити, систематизувати й дати пояснення функціонуванню механізму ринкового господарства й визначити його ефективні моделі на перспективу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати : сутність ключових положень базових макроекономічних теорій ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; сутність економічних явищ та процесів; механізм дії і використання економічних законів на макрорівні;

вміти : аналізувати результати функціонування національної економіки; оцінювати ефективність економічної політики держави; робити практичні рекомендації на основі здійснення аналізу та оцінки різних фінансових, господарських та організаційно-управлінських явищ у національній економіці; приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<p style="text-align: center;">Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Галузь знань – 07 «Управлінні та адміністрування»</p>	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання реферат	Спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Семестр	
	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	4-й	3-й
Загальна кількість годин - 120	071 «Облік і оподаткування» Спеціальність – 051 «Економіка»	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 6	Освітній рівень – перший (бакалаврський).	30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	112 год.
		Вид контролю:	
<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>		

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фінансової роботи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Програмовані результати

ПР01. Здатність розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами і явищами на різних рівнях економічних систем.

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Макроекономіка як наука

Тема 1. Макроекономіка як наука

Роль економічних відносин в суспільстві. Макроекономіка як наука та навчальна дисципліна. Становлення макроекономіки як науки.

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки. Визначення предмета макроекономіки. Методи макроекономіки. Основні проблеми макроекономічних досліджень.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Особливості і структура системи національних рахунків (СНР). Загальна характеристика макроекономічних показників. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Методи обчислення валового внутрішнього продукту. Похідні валового внутрішнього продукту. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт. Індеси цін. Валовий внутрішній продукт та економічний добробут. Валовий внутрішній продукт і позаринкові економічні процеси. Валовий внутрішній продукт України.

Тема 3. Ринок праці.

Ринок праці і його структура. Трудові ресурси. Механізм функціонування ринку робочої сили. Безробіття, його суть, критерії та види.

Причини й наслідки безробіття. Фактичний і природний рівень безробіття. Закон А. Оукена. Безробіття в Україні: динаміка, структура. Соціальний захист населення. Роль держави в подоланні безробіття в країні.

Тема 4. Товарний ринок.

Товарний ринок та його структура. Специфічні риси формування товарного ринку. Суспільне споживання, суспільний попит та суспільне заощадження. Фактори, що визначають траєкторію кривої сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Нецінові фактори сукупної пропозиції: зміна цін на імпортні ресурси у короткостроковому та довгостроковому періодах, зміни в продуктивності. Особливості формування сукупної пропозиції в Україні в перехідний період.

Тема 5. Грошовий ринок.

Структура сучасної грошово-кредитної системи. Сутність і функції грошей. Сутність грошової пропозиції. Грошові агрегати. Попит на гроші: класична теорія попиту на гроші; кейнсіанська теорія попиту на гроші.

Монетарна політика. Цілі та види монетарної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка та її регулювання. Зміна норми обов'язкового резервування. Особливості грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.

Тема 6. Інфляційний механізм

Інфляція. Види інфляції. Характер прояву придушеної інфляції, повзучої інфляції, галопуючої інфляції, гіперінфляції. Збалансована і незбалансована інфляція. Інфляція і процентна ставка. Ефект Фішера. Причини та соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція в Україні: характер та причини. Антиінфляційна політика та її складові.

Змістовний модуль 2. Економічна динаміка.

Тема 7. Споживання домогосподарств.

Місце і роль домогосподарств в національній економіці. Доходи домогосподарств. Компоненти сукупного попиту: споживання та інвестиції. Споживання та заощадження. Роль елементів ринку в національній економіці й їх взаємодія. Моделі національного ринку для закритої та відкритої економіки.

Тема 8. Приватні інвестиції

Суть та види інвестицій в економіці. Фактичні та планові інвестиції. Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва. Механізм

мультиплікатора Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Формування моделі макрорівноваги в економіці України. Форми і методи регулювання інвестиційних потоків в національній економіці.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.

Сукупні витрати, їх формування та структура. Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Валовий внутрішній продукт України.

Тема 10. Економічна динаміка.

Суть макроекономічної нестабільності та форми її прояву. Фактори та елементи макроекономічної нестабільності. Теорії економічних циклів. Середній економічний цикл та його фази. Економічна криза в Україні: основні параметри, особливості та причини. Вплив держави на циклічність розвитку економіки. Основні види, поняття і фактори економічного зростання. Вплив державної політики на економічне зростання. Моделі економічного зростання. Необхідність та основні напрями реструктуризації економіки України.

Тема 11 Держава в системі макроекономічного регулювання

Місце і роль державного регулювання в сучасній економіці. Суть бюджетно-податкової, адміністративної, монетарної, зовнішньоторговельної політики, їх основні функції та інструменти. Податки, їх суть та функції. Роль ДПА в економіці країни. Державні витрати: основні напрями державних видатків: державне споживання, трансферти, капіталовкладення, оплата відсотків. Дискреційна і недискреційна політика. Державний бюджет. Бюджетні дефіцити та надлишки. Особливості державної політики в Україні.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність.

Основні напрями формування відкритої політики країн. Сучасне світове господарство: особливості розвитку. Інтеграційні напрями еволюції світової економіки. Валюта і валютний ринок. Модель платіжного балансу. Глобалізація та антиглобалізм. Глобальні проблеми сучасності.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Макроекономіка як наука	9	2	2	-		5	9	0,5	0,5			8
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	9	2	2	-		5	9	0,5	0,5			8
Тема 3. Ринок праці.	9	2	2	-		5	8,5		0,5			8
Тема 4. Товарний ринок.	11	3	3	-		5	8,5		0,5			8
Тема 5. Грошовий ринок.	11	3	3	-		5	8,5	0,5				8
Тема 6. Інфляційний механізм	11	3	3	-		5	8,5	0,5				8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>60</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>-</i>		<i>30</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>56</i>
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Споживання домогосподарств.	9	2	2	-		5	9		0,5			8
Тема 8. Приватні інвестиції	9	2	2	-		5	9		0,5			8
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.	9	2	2	-		5	8,5	0,5				8
Тема 10. Економічна динаміка.	11	3	3	-		5	8,5	0,5	0,5			8
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	11	3	3	-		5	8,5		0,5			8
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	11	3	3	-		5	8,5	1				8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>60</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>-</i>		<i>30</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>56</i>
Усього годин	120	30	30	-	-	60	120	4	4			112
			-	-		-			-	-		
Усього за навчальною дисципліною, годин	120	30	30			60	120	4	4			112

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Макроекономіка як наука	2	0,5
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	2	0,5
3	Ринок праці	2	0,5
4	Товарний ринок	3	0,5
5	Грошовий ринок.	3	
6	Інфляційний механізм	3	
7	Споживання домогосподств	2	0,5
8	Приватні інвестиції	2	0,5
9	Сукупні витрати і ВВП.	2	
10	Економічна динаміка.	3	0,5
11	Держава в системі макроекономічного регулювання	3	0,5
12	Зовнішньоекономічна діяльність.	3	
	Разом	30	4

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Макроекономіка як наука	5	8
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	5	8
3	Ринок праці	5	8
4	Товарний ринок	5	8
5	Грошовий ринок.	5	8
6	Інфляційний механізм	5	8
7	Споживання домогосподств	5	8
8	Приватні інвестиції	5	8
9	Сукупні витрати і ВВП.	5	8
10	Економічна динаміка.	5	8
11	Держава в системі макроекономічного регулювання	5	8
12	Зовнішньоекономічна діяльність.	5	8
	Разом	60	112

Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувача навчального характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота, що охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета – надати здобувачу можливість проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом з державного та регіонального управління.

Індивідуальне завдання містить таку структуру.

Зміст. Назви розділів із зазначенням сторінок.

Вступ. Актуальність обраної теми, необхідність дослідження проблеми, мета і завдання роботи, матеріал, на якому вона буде проведена.

Основна частина складається з трьох розділів.

Перший розділ – теоретичний. Розкриваються сутність об'єкта дослідження, теоретичні засади вирішення зазначеної проблеми.

Другий розділ – аналітичний. Він повинен містити всебічний аналіз досліджуваної теми.

Третій розділ – практичні рекомендації. На основі аналітичних даних щодо об'єктів дослідження та інформації про стан міжнародної економіки України здобувач повинен при виконанні індивідуального завдання з даної дисципліни внести пропозиції з удосконалення функціонування міжнародної економіки. Бажано показати, як варто використовувати іноземний досвід, накопичений у розвинених країнах.

Висновки. У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати одержані в індивідуальному завданні.

Список літератури. Повний список використаної літератури з бібліографічними даними джерел, наведений за вимогами державного стандарту.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми.

Текст індивідуального завдання викладається науковою мовою, логічно, послідовно, лаконічно. Основні результати, положення ілюструються таблицями, графіками, діаграмами. Обсяг роботи – 0,5 друкарського листа (20 000 тис. знаків або 10 – 12 сторінок

Перелік основних тем

1. Поняття та функції макроекономіки як науки. Ключові макроекономічні проблеми
2. Система національних рахунків та аналіз рахунку виробництва в Україні.
3. Система національних рахунків та аналіз рахунку капіталу в Україні.
4. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за виробничим методом.
5. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за категоріями доходів.
6. Теорії економічних циклів та економічна динаміка в Україні.
7. Порівняльний аналіз неокласичної та кейнсіанської теорій ринку праці.
8. Основні індикатори ринку праці та рівень безробіття в Україні.
9. Види безробіття та проблема обчислення його природного рівня.
10. Причини безробіття та шляхи його зменшення в Україні.
11. Методологія обчислення індексів цін та їх динаміка в Україні.
12. Теорія сукупного попиту.
13. Основні теорії сукупної пропозиції.
14. Динаміка та структура пропозиції грошей в Україні.
15. Класична теорія попиту на гроші.
16. Кейнсіанська теорія попиту на гроші
17. Механізм врівноваження грошового ринку.
18. Теорія процентної ставки та аналіз процентних ставок в Україні.
19. Види інфляції та її аналіз в Україні.
20. Основні теорії інфляції та її причини в Україні.
21. Кейнсіанська теорія споживання.
22. Функції споживання з урахуванням часового фактору.

23. Роль інвестицій в економіці та їх рівень в Україні.
24. Кейнсіанська інвестиційна функція.
25. Неокласична інвестиційна функція.
26. Механізм врівноваження заощаджень з інвестиціями.
27. Основні теорії економічного зростання.
28. Проста інвестиційна функція.
29. Джерела економічного зростання.
30. Роль держави в економічному кругообігу.
31. Вплив держави на економічну рівновагу.
32. Цілі та інструменти стабілізаційної політики.
33. Ефективність стабілізаційної політики.
34. Полеміка щодо державного втручання в економіку.
35. Механізм дискреційної фіскальної політики.
36. Механізм недискреційної фіскальної політики.
37. Фіскальна політика на основі теорії економіки пропозиції.
38. Вплив фіскальної політики на державний бюджет.
39. Бюджетний дефіцит та його фінансування в Україні.
40. Цілі та інструменти монетарної політики в Україні.
41. Передатний механізм монетарної політики.
42. Наслідки монетарної політики на основі моделі AD-AS.
43. Обґрунтування кривої IS.
44. Обґрунтування кривої LM.
45. Ефективність фіскальної політики на основі моделі IS-LM.
46. Ефективність монетарної політики на основі моделі IS-LM.
47. Механізми зв'язку економіки України з рештою світу.
48. Вплив решти світу на формування економічної рівноваги.
49. Рахунок поточних операцій та його аналіз в Україні.
50. Рахунок капітальних операцій та його аналіз в Україні.
51. Механізм врівноваження платіжного балансу в Україні.
52. Номінальний валютний курс та його динаміка в Україні.
53. Порівняльний аналіз теорій міжнародної торгівлі.
54. Механізм торговельної політики.
55. Функція чистого експорту та його динаміка в Україні.
56. Обґрунтування кривих IS і LM в моделі Манделло – Флемінга.
57. Рахунок поточних операцій платіжного балансу України.
58. Валовий внутрішній продукт країни.
59. Система національних рахунків та аналіз рахунку виробництва.
60. Зайнятість та безробіття в Україні.
61. Теорія і практика інфляції в Україні.
62. Теорії інвестицій в основний капітал.
63. Інвестиції та інвестиційна діяльність в Україні.
64. Теорії споживання.
65. Роль держави в макроекономічному регулюванні.
66. Монетаристська теорія макроекономічного регулювання.

67. Теорія економіки пропозиції.
68. Фіскальна політика та її зв'язок з державним бюджетом.
69. Державний бюджет та державний борг в Україні.
70. Грошовий ринок та грошовий мультиплікатор в Україні.
71. Монетарна політика в Україні.
72. Модель IS-LM як теорія сукупного попиту в закритій економіці.
73. Зовнішня торгівля як чинник макроекономічного розвитку.
74. Платіжний баланс України.
75. Теорія та практика курсоутворення в Україні.
76. Національні заощадження та інвестиції в Україні.
77. Економічна нерівність в Україні.
78. Рахунок капіталу платіжного балансу в Україні.
79. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування.
80. Динаміка та структура пропозиції грошей в Україні.
81. Теорії сукупної пропозиції.
82. Теорії економічного зростання.
83. Модель Солоу.
84. Валютний ринок та валютно-курсова політика.
85. Теорії попиту на гроші.
86. Інфляція і безробіття: теорія і практика.
87. Передатний механізм монетарної політики.
88. НТП як фактор економічного зростання
89. Глобалізація світогосподарських зв'язків
90. Зовнішньоекономічна політика

Система оцінювання знань та методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словені** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Лекція із застосуванням ігрових методів – застосовуються методи мозкової атаки, методи конкретних ситуацій та інші, коли здобувачі самі формулюють проблему, і самі намагаються її вирішити.

Семінари – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

2). Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу:– індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3). Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові);

4). Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота студента з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських і практичних занять, робота з комп'ютером, виконання письмових завдань.

Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий екзамен	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	100

Теми змістовного модуля 1 – Т1-Т6. Теми змістовного модуля 2 – Т7-Т12.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90–100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (75–89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60–74 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при вирішенні практичних завдань.

Здобувач **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Здобувач **вважається атестованим**, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової/семестрової успішності дорівнює 60 балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру (мінімум 35 балів) та можлива кількість балів набраних на іспиті – 40 балів.

У випадку, якщо здобувачем набрано менше 35 балів за поточний і модульний контроль, викладач повідомляє завідувача кафедрою. Витяг із

протоколу засідання кафедри подається декану факультету про недопущення студента до складання іспиту/заліку. Декан видає розпорядження про недопущення студента до складання іспиту/заліку, як такого, що *не виконав навчальний план*. Відмітка про недопущення до складання іспиту у екзаменаційній/заліковій відомості успішності робиться при наявності розпорядження декана. У день складання іспиту, студенту у відомості успішності записується – «*не допущений*». Подальша процедура ліквідації академічної заборгованості здійснюється відповідно до чинного положення.

Підсумковий контроль включає три теоретичних питання. На іспит виносяться ключові питання, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій; науково-методичний комплекс дисциплін (НМКД), інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали тощо.

Пасемко Г.П., Бага Л.Г. Шевченко С.В., Бєсєдіна Г.Є.Макроекономіка: методичні вказівки до вивчення курсу ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. –23с.

Рекомендована література Основна

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / За ред. С. Панчишина, П. Островерха; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К.: Знання, 2010. – 437 с.
2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / Базилевич В. Д. – К.: Знання, 2014. – 431 с.
3. Базилевич В. Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії / Базилевич В. Д., Базилевич К. С. – К.: Знання, 2008. – 263 с.
4. Базилевич В. Д. Філософія економіки. Історія: монографія / Базилевич В.Д., Ильин В.В. – К.: Знання, 2011. – 1198 с.
5. Гронтковська Г. Е. Економічна теорія: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне : НУВГП, 2010. – 369 с.
6. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.
7. Економічна теорія: навч. посіб. / За ред. З. І. Галушки; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Друк Арт, 2012. – 350 с.
8. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 9-те вид., переробл. і доповн. – К., Знання, 2014. – 710 с.
9. Економічна теорія: Політекономія: практикум: навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2010. – 494 с.
10. Економічна теорія: політична економія: навч. посіб. / За ред. С. І. Юрія; Терноп. нац. екон. ун-т. – К. : Кондор, 2010. – 266 с.
11. Єріна А.М. Теорія статистики: підручник / А. М. Єріна, З. О. Пальян. – К: Товариство "Знання", КОО, 2012. – 455 с.
12. Залюбінська Л. М. Мікроекономіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Залюбінська, М. Л. Скорик; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т математики, економіки та механіки. – О.: Астропринт, 2011. – 320 с.
13. Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посібн. / уклад.: В.Д. Базилевич, Н. І. Гражевська, А.О. Маслов та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1198 с
14. Макконнелл К. Р. Экономикс : принципы, проблемы и политика: пер. с англ. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. М. Флинн. – М. : Инфра-М, 2013. – 1028 с.
15. Макроекономіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. М. І. Зверякова; Одес. держ. екон. ун-т. – О.: Пальміра, 2007. – 247 с.
16. Макроекономіка: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008. – 743 с. (Класичний університетський підручник).

17. Макроекономіка: практикум: навч. посіб / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
18. Тарасевич Л. С. Мікроекономіка: учебник [для вузов по економічним спеціальностям] / Тарасевич Л. С., Гребенников П. И., Леусский А. И., С.-Петербур. гос. ун-т економіки и финансов – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2011. – 541 с.
19. Мікроекономіка: підручник / За ред. А. П. Наливайка; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К.: КНЕУ, 2011. – 446 с.
20. Мікроекономіка. підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 679 с. (Класичний університетський підручник).
21. Мікроекономіка: навч.-практ. посіб. для самост. вивч. дисципліни / За ред. О. Є. Попова; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 335 с.
22. Мікроекономіка: практикум: навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2012. – 491 с.
23. Мэнкью Н.Г. Принципы экономики: учебник для вузов / Мэнкью Н.Г. – 4-е изд. СПб.: Питер, 2012. – 672 с.
24. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики : Учебник для студ. вузов, обуч. по экон. спец. / Р. М. Нуреев. – М. : Издательство НОРМА, 2014. – 624 с.
25. Перехідна економіка: підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова та ін.; за ред. В.М. Гейця. — К.: Вища шк., 2003. – 591 с.
26. Радіонова І. Ф. Макроекономіка-2: навч. посіб. / І.Ф. Радіонова, Т.В. Бурлай, Є.В. Алімпієв. — К.: КНЕУ, 2009. — 423 с.
27. Экономическая теория: политэкономия: учебник / Под ред. В. Д. Базилевича. – М.: Рыбари; К.: Знання, 2009. – 870 с.
28. История экономических учений: Учебник: В 2 ч. / под ред. В.Д. Базилевича; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. — К.: Знання, 2015. — 583 с. — (Классический университетский учебник).
29. Слухай С.В. Довідник базових термінів і понять з мікроекономіки. – К.: АграрМедіаГруп, 2015.
30. Олімпіада з економічної теорії як важливий напрям роботи з обдарованою молоддю // Вища школа. – 2014. – №9. – С.32-43.
31. Фондовый рынок: підручник : у 2 кн. - Кн.1 / В.Д.Базилевич, В.М.Шелудько, В.В.Вірченко та ін. ; за ред. В.Д.Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. - К.: Знання, 2015. – 621 с.
32. Цінні папери: практикум: навчальний посібник / В.Д.Базилевич, В.М.Шелудько, Н.В.Ковтун та ін., за ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2013. – 791с.

Допоміжна

1. Воротін В.Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: Моногр. – К.: Вид-во УАДУ, 2002.
2. Державна служба: Навч. посіб. / За заг. ред. Г.І. Мостового, О.Ф. Мельникова, Г.О. Андрусенко. Економічна теорія: Макроекономіка. – Х.: Вид-во ХарРІ УАДУ “Магістр”, 2003.
3. Економічний розвиток і державна політика: Навч. посіб. / Ю. Бажал, О. Кілієвич, О. Мертенс та ін.; За заг. ред. Ю. Єханурова, І. Розпутенка. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – Ч. 3. – С. 188 – 299.
4. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. - М., 1948.
5. Киреев А.П. Международная экономика. В 2-х ч. Ч. I. Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства: Учеб. пособие. - М.: Междунар. отношения, 1997. Гл. 3-5.
6. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: Пер. с англ. – 2-е изд. – К.: Хагар-Демос, 1993. – С. 117 – 132, 242 – 337, 365 – 380.
7. Макроекономічна політика та аналіз її ефективності: Опорний конспект лекцій / Укладачі Г.О. Андрусенко, Г.П. Пасемко, В.В. Косенко. – Х.: Вид-во ХарРІ УАДУ “Магістр”, 2008.
8. Національні заощадження та економічне зростання. За редакцією доктора економічних наук Кваснюка Б.Є. К. ІЭП НАНУ, 2000, 301 с.
Савченко А.Г. Макроекономічна політика: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2001. – 166 с.

15. Інформаційні ресурси

Інтернет – джерела

для самостійної підготовки та проведення науково-дослідних робіт

1. Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua/NBU/>
5. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/ukr/>
6. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
7. Департамент спеціальних телекомунікаційних систем і захисту інформації Служби безпеки України – <http://www.dstssi.gov.ua/dstssi/control/uk/index>
8. Національна бібліотека України В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.ua/>
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – <http://www.korolenko.kharkov.com/>
10. Асоціація міст України – <http://www.auc.org.ua/>
11. Інститут реформ – <http://www.ir.org.ua/docs/Abetka/>

12. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua> - (вихід на всі міністерства і відомства)
13. Київський центр Інституту Схід - Захід – <http://www.ewi.org.ua/>
14. Леонтівський центр стратегічного планування” – <http://www.citystrategy.leontief.ru/>
15. Мережа аналітичних центрів України – <http://www.intellect.org.ua>
16. 16. Звітність емітентів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua/db/emitent.

**Пасемко Галина Павлівна
Бага Лілія Григорівна**

МАКРОЕКОНОМКА

Методичні рекомендації
для семінарських занять і самостійної роботи здобувачів
першого (бакалаврського) рівня
Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
05 «Соціальні та поведінкові науки»

Редактор Л.І. Сібенкова
Коректор І.О.Бутильська
Комп'ютерний набір і верстка Л.Г. Бага

Підпис. до друку .2020. Формат 60x84/16. Гарнітура Таймс.
Друк офсетний. Обсяг: 1,3 ум.-друк. арк.; 1,8 обл.-вид. арк.
Тираж 100. Замовлення №

Редакційно-видавничий відділ Харківського національного аграрного
університету ім. В.В.Докучаєва, 62483, Харківська обл., Харківський р-н, п/в
«Комуніст-1», навчальне містечко ХНАУ, тел. 99-72-70,
E-mail: admin@agrouniver.kharkov.com

Дільниця оперативного друку ХНАУ, тел. 99-77-80